

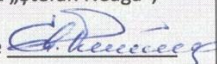

Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în
Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe

"11" octombrie 2017

Curriculumul modular

S.08.O.036 Solfegii V

Specialitatea
21560 Muzicologie

Calificarea
265237 Muzicolog

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

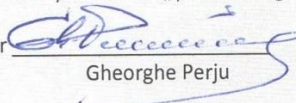
Butucel Zinona, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Rusu Angela, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

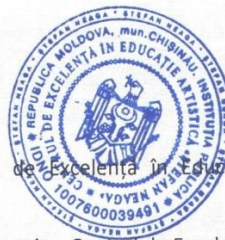

Gheorghe Perju

"11" Octombrie 2017

Recenziți

Ivancenco Valentina, șef Catedra de Muzicologie, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Martînenco Neli, director adjunct pe instruire, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	7
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările practice recomandate	9
IX. Sugestii metodologice	9
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	14
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	14

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul modular la *Solfegii V* este document normativ și un instrument didactic pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație *Arte*, specialitatea *Muzicologie*, în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar.

Cursul de *Solfegiu* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei urmărește progresul achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu.

Obiectul de studiu al disciplinei *Solfegii V* face parte din componenta de specialitate în formarea profesională fiind bazat pe concepte specifice compartimentului muzical-teoretic. Acest concept asigură continuitatea firească în dezvoltarea competențelor profesionale și se oferă în regim obligatoriu pe tot parcursul ciclului de învățământ artistic începând cu școlile de muzică până la învățământul superior. Pentru a realiza cu succes această ofertă educațională, este necesar să se creeze un mediu educațional adecvat, calitativ și productiv, centrat pe elev.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație *Artă*;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Curriculumul modular *Solfegiu V* este adresat cadrelor didactice, pentru care respectivul document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. Curriculumul actual permite o abordare flexibilă și implică o libertate a profesorului în selectarea demersului didactic, a conținuturilor și proiectării individuale a activităților educaționale.

Scopul studierii acestui modul constă în formarea și pregătirea specialistului în domeniul dat. În cadrul cursului se studiază elementele fundamentale ale muzicii în vederea dezvoltării aptitudinilor și capacităților muzicale, care în ansamblu contribuie la formarea viitorului muzicolog.

Modulul, având ca scop formarea la elev a unui compartiment specific specialității, reprezintă o structură didactică unitară din punct de vedere tematic, atât pentru instruirea teoretică, cât și pentru cea practică. Acest modul formează și dezvoltă la elev un nivel înalt al cunoștințelor speciale în domeniul disciplinelor muzical-teoretice.

În procesul instruirii profesorii vor acorda atenție cu preponderență dezvoltării prin muzică vie a auzului melodic, armonic, polifonic și a simțului ritmic al elevului. Abilitățile practice se consolidează prin solfegiarea exercițiilor conform materialelor curriculare, analiza auditivă, notarea dicteului muzical, asigurând acumularea progresivă și temeinică a cunoștințelor și deprinderilor de specialitate. Disciplina **Solfegiu** reprezintă un proces de studiu complex, bazat pe module tematice și ore practice în cadrul cărora elevii vor aplica cunoștințele achiziționate.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Misiunea strategică a modulului este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură, la specializarea elevilor în domeniul artei prin însușirea de cunoștințe teoretice solide și dezvoltarea de abilități practice. Formarea și consolidarea competențelor profesionale vor permite absolvenților integrarea pe piața muncii sau continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Competența profesională a muzicologului reprezintă un sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite prin învățare și mobilizate prin contexte și mijloace specifice de realizare, adaptate nivelului cognitiv al elevului.

Un rol considerabil în formarea traseului profesional al viitorului muzicolog îi revine disciplinei **Solfegiu** care are la bază abordarea materialului expus sub aspectele achiziționării cunoștințelor, intonării/interpretării, audierii/analizării și notării celor auzite.

Complexitatea fenomenului muzical, derivat din esența de dublă ipostază a muzicii, aceea de știință și de artă, implică multiple domenii specifice de studiu, precum și multiple planuri educative.

Studiul unității de curs **Solfegiu V** oferă elevilor oportunitatea operării practice la nivel de intonare, solfegiere cu componentele limbajului muzical universal, cu ajutorul căruia se pot lectura, intona, analiza relațiile între sunetele muzicale, începând cu notația și evoluând spre exerciții complexe și elemente de armonie, obținând echivalența între activitatea de cunoaștere și cea artistică.

Realizarea eficientă a obiectivelor specialității le permite absolvenților obținerea calificării de *muzicolog*, o integrare socio-profesională și dezvoltarea unei cariere de succes, care îl caracterizează ca o persoană inteligentă, armonios dezvoltată.

III. Competențele profesionale specifice modulului

- CS1. Explicarea unor tipuri specifice de concepte, situații, procese, proiecte asociate domeniului;
- CS2. Rezolvarea de probleme/situații tipice în condițiile de totalizare a cursului *Solfegiu*;
- CS3. Selectarea și analiza fragmentelor muzicale din creații de diferite stiluri și culturi în activitatea de solfegiere;
- CS4. Activizarea auzului muzical prin exersarea practică CS5.
- Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică			
I	90	15	45	30	ex	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1.Principiile de studiere a sistemului majoro-minor		
UC1. Explicarea unor tipuri specifice de concepte ,situații, procese, Proiecte asociate domeniului.	1.1.Teorii și concepte cu privire la Sistemul majoro-minor; 1.2 Elementele componente ale sistemului: - treptele alterate; -intervale alterate și cromatice; -trisonurile și septacordurile alterate.	A.1 Intonarea gamelor majore și minore naturale, armonice, melodice, dublu-armonice, cromatice și enarmonice. A2. Construirea și intonarea secvențelor diatonice, cromatice, modulante; - treptelor tonale, modale, enarmonice; Intonarea și rezolvarea intervalelor mărite și micșorate enarmonice. Septacordurile alterate cu răsturnări. Intonarea succesiunilor armonice, a modulațiilor de gradul I, II și III de înrudire.
2. Etapele de proiectare și realizare a procesului de modulație		
UC2. Rezolvarea de probleme/situații tipice în condițiile de totalizare a cursului <i>Solfegiu</i>	2.1.Modulații prin intermediul treptelor II și IV a sistemului majoro-minor; 2.2. Inflexiunile modulatorii și modulația propriu zisă. 2.3 .Modulații prin intermediul tonicii omonime. 2.4. Modulații enarmonice.	Elaborarea planurilor funcțional-tonale în baza conceptelor sistemului majoro-minor. Codificarea configurației sonore în grafia muzicală, aplicând principii și metode specifice. A8. Determinarea funcțiilor acordurilor incluse în procesul de modulare; Demonstrarea modulațiilor în cadrul sistemului majoro/minor Formarea deprinderilor vocale tehnice necesare prin intermediul instrumentului.
3.Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului		
UC3 Selectarea și analizarea fragmentelor muzicale din creații de diferite stiluri și culturi în activitatea de solfegiere - evidențierea elementelor de limbaj muzical specific	Inflexiunile cromatice - parte componentă a modulațiilor în cadrul sistemului majoro/minor; Tehnici de interpretare a modulațiilor de diferite tipuri. Modolații în cadrul sistemului	Executarea fragmentelor muzicale din diferite culturi ; Interpretarea unei lucrări muzicale cu dificultăți tehnice. Intonarea și rezolvarea acordurilor alterate utilizate în modulațiile enarmonice.

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
	majoro/minor efectuate cu utilizarea trisonurilor treptelor II și VI coborâte.	Solfegierea la prima vedere a unui text muzical tonal cromatic . Transpoziția exercițiilor la 1 și 2,4 voci. A.15. Solfegierea expresivă a exercițiilor în <i>cheia Do</i> .
4. Analiza auditivă și codificarea grafică a elementelor de limbaj muzical		
UC 4 .Activizarea auzului muzical. prin exersarea practică: - analiza auditivă a elementelor sistemului majoro/minor; - codificarea grafică; - perfecționarea capacităților auditive necesare dezvoltării imaginației artistice a elevilor.	Exerciții cu aplicarea diverselor forme de lucru pentru dezvoltarea auzului muzical; Tipurile de dicteuri muzicale de diferite niveluri de dificultate; Procedeele de dezvoltare a memoriei muzicale. Solfegiu armonic și polifonic.	Activizarea auzului muzical prin însușirea practică a elementelor de limbaj muzical. Notarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1 și 2, 3 voci cu dificultăți de cromatism și alterații; Notarea dicteelor la 4 voci (exemple din muzica universală); Evaluarea la auz a diferitor tipuri de modulații; Executarea și memorarea fragmentelor muzicale cu diferite tipuri de modulații.
5. Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii		
UC 5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate: - dezvoltarea aptitudinilor componistice; -relevarea expresivității elementelor de limbaj utilizate în lucrările muzicale create de sine stătător.	Improvizația la tematica propusă; Utilizarea modulațiilor cu diferit grad de dificultate în sistemul majoro- minor; Formele bipartite și tripartite simple utilizate în creațiile elevilor.	A.22.Crearea unui fragment de lucrare muzicală pe un text ales; A23 Identificarea ritmului poetic al textului literar și adaptarea lui la un context muzical. Crearea unei succesiuni acordice utilizând acorduri complicate. Notarea suportului armonic/acordic pornind de la o linie melodică dată. Corelarea efectului expresiv al lucrărilor create cu elementele de limbaj muzical (timbru, tempou, nuanțele dinamice, diverse elemente melodice, armonice, ritmice) Prezentarea unor compoziții simple și evaluarea lor la finele cursului.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	<i>Principiile de studiere a sistemului majoro-minor</i>	10	4	4	2
2.	<i>Etapele de proiectare și realizare a modulației</i>	20	4	10	6

3.	<i>Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului</i>	30	6	16	8
4.	<i>.Analiza auditivă și codificarea grafică a elementelor de limbaj muzical</i>	20	4	8	8
5.	<i>Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii</i>	10	2	2	6
	Total	90	20	40	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Principiile de studiere a sistemului majoro-minor			
1.1. Tipurile de modulații în sistemul majoro/minor; 1.2. Principiile de realizare a modulațiilor 1.3. Înregistrarea pe suport electronic a unor fragmente muzicale.	1.1 <i>Fișă-schemă</i> : Modulații în sistemul major/minor	Prezentarea fișei	Săptămâna 3
2. Etapele de proiectare și realizare a procesului de modulație			
2.1. Inflexiunile cromatice și metodele de realizare a modulațiilor 2.2. Efectuarea modulațiilor enarmonice prin intermediul septacordurilor (tr.V și VII).e.	2.1 <i>Fișă-schemă</i> de sinteză ilustrativă a modulațiilor în sistemul majoro/minor; 2.2. Secvențe cromatice și modulante.	Prezentarea fișei; executarea exercițiilor	Săptămâna 5
3. Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului			
Sucesiuni de acorduri care conțin inflexiuni și modulații în sistemul majoro/minor Interpretarea vocală a fragmentelor muzicale cu trepte alterate și cromatice. Coordonarea vocilor în cântul de ansamblu la 4 voci.	<i>Reprezentarea grafică a schiței</i> : Tabelul tonalităților incluse în sistemul majoro/minor Schemele de desfășurare a modulațiilor. 3.2. Solfegeii la 3-4 voci cu utilizarea treptelor cromatice de diferit grad de dificultate.	Reprezentarea grafică a schiței; aprecierea intervalor la auz	Săptămâna 8
4. Analiza auditivă și codificarea grafică a elementelor de limbaj muzical			
Aprecierea auditivă a tuturor tipurilor de modulații; Notarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1, 2, 3 și 4 voci cu dificultăți de cromatisme și alterații; 4.3. Exerciții pentru dezvoltarea auzului armonic.	Audierea și aprecierea la auz a varietăților modale; Executarea exercițiilor specifice în scopul activizării auzului melodic, armonic, polifonic interior.	Recunoașterea modurilor diatonice și cromatice din folclorul diferitor popoare.	Săptămâna 10

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
5. Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii			
Aplicarea tehnicilor componistice noi; Forme muzicale simple utilizate în procesul de improvizare.	5.1 Crearea unui fragment muzical vocal pe un text ales. Compunerea lucrărilor muzicale în forma de strofă cu refren; Notarea suportului armonic/acordic în calitate de acompaniament.	Prezentarea publică a creațiilor muzicale proprii.	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr. crt.	Unități de învățare	Lucrări practice
1.	<i>Principiile de studiere a sistemului majoro-minor</i>	Realizarea practică a modulațiilor enarmonice în baza septacordurilor alterate.
2.	<i>Etapete de proiectare și realizare a modulației</i>	Conștientizarea și elaborarea planurilor funcționale în scopul realizării modulațiilor de diferite tipuri.
3.	<i>Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului</i>	Solmizarea modulațiilor de diferite tipuri și notarea exercițiilor cu inflexiunii modulatorii.
4.	<i>.Analiza auditivă și codificarea grafică a elementelor de limbaj muzical</i>	Realizarea dicteelor de diferit grad de dificultate.
5.	<i>Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii</i>	Compunerea unor creații vocale în formă de strofă cu modulații tipice.

IX. Sugestii metodologice

În cadrul activităților organizate la ore, elevii și cadrele didactice utilizează practic diverse strategii de învățare, menite să formeze competențe de comunicare eficientă, de creare a unor relații de succes, de explorare a resurselor personale și a carierei.

Procesul de predare/învățare/evaluare a disciplinei *Solfegiu* se produce în baza conceptului didactic de abordare și acțiune a resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice utilizate în procesul de vehiculare a conținuturilor în vederea formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei.

Principii didactice:

- realizarea obiectivelor proiectate, însușirea de cunoștințe, formarea de deprinderi și de competențe transversale și profesionale;
- îmbinarea aspectelor de natură teoretică și cultivarea unor abilități legate de realitățile activităților din domeniul *muzicologie*;
- structurarea demersurilor educaționale pe concepția *învață acționând* și dezvoltarea unor dexterități de ordin practic;
- valorificarea unor tehnici moderne de instruire, inclusiv de dezvoltare a creativității și a gustului estetic.

Solfegiu ca disciplină de profil se realizează pe două nivele – informativ-teoretic și formativ-aplicativ care se intersectează nemijlocit:

- **Nivelul informativ teoretic** vizează instruirea, acumularea de cunoștințe, însușirea noțiunilor de specialitate. În urma exersărilor sistematice se formează capacități de intonare și interpretare, de utilizare adecvată a limbajului specific, de lectură corectă a fragmentelor melodice;
- **Nivelul formativ-aplicativ** presupune formarea atitudinii față de valorile artistice ceea ce contribuie la afirmarea idealului estetic, a capacității de a audia, analiza și a reproduce materialul muzical.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: realizarea sarcinilor individuale/de grup sub conducerea cadrului didactic, lucrări practice, lucrări scrise, elaborarea proiectelor de creație.

În proiectarea didactică de lungă și scurtă durată profesorul se va ghida de prezentul Curriculum, atât în compartimentul competențe, cât și conținuturi recomandate. Structurarea pe semestru a unităților de învățare și a competențelor specifice și finalităților modulare se va realiza la discreția cadrului didactic, care are obligația de a forma la elevi toate competențele specifice.

Pentru eficientizarea asimilării cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative, printre avantajele cărora se enumeră următoarele:

- Sunt centrate pe elev și activitate;
- Pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- Încurajează participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea;
- Determină un parteneriat profesor-elev prin realizarea unei comunicări multidireționale.

Specificul disciplinei *Solfegiu* constă în asigurarea la elevi a capacităților necesare integrării, asimilării și operării cu limbajul muzical. Traseul didactic parcurs în acest sens, pentru fiecare element în parte este:

1. Receptarea, conștientizarea, analizarea, execuția vocală prin **solfegiere**;
2. Receptarea, conștientizarea, analizarea, notarea (prin semne specifice) – **dicteul**;
3. Valorificarea expresivă a limbajului asimilat prin exerciții în improvizație – **creația**.

Parcurgerea acestei căi asigură, pe lângă respectarea specificului disciplinei, achiziții tehnice pentru o bună pregătire de specialitate. Capacitatea de descifrare a partiturilor, de analizare și structurare a lor, numind și respectând elementele de limbaj muzical, reprezintă un suport necesar fiecărui *muzicolog*.

Dicteul muzical ca o formă specifică de activitate didactică în cadrul disciplinei *Solfegiu* dezvoltă auzul muzical, cu sprijin pe auz intern, fiind un important factor în consolidarea abilităților specifice. Pornind de la realitatea comunicărilor interdisciplinare, solfegiarea corectă constituie calea care conduce spre notarea eficientă a dicteului muzical.

Dezvoltarea gândirii tonal-funcționale are prioritate firească în activitatea didactică. Solfegiile tonale la una și două voci se completează cu dicteul tonal-funcțional structurat în: dicteu ritmic, melodic, ritmico-melodic la o voce și armonic – la două voci.

Audiția muzicală în cadrul cursului de *Solfegiu* asigură liantul între teoria și practica muzicală. Folosirea exemplurilor din creația muzicală asigură contactul permanent cu muzica vie, dezvoltând identitatea artistică a elevului.

Solfegierea exercițiilor necesită respectarea unor norme specifice de emisie a sunetului. Astfel interpretarea unor partituri corale de către grupul de elevi contribuie la dezvoltarea auzului armonic și polifonic.

Creația reprezintă treapta superioară pe linia valorificării elementelor de limbaj asimilate. Cu precădere, solfegiul și, mai ales, deprinderea de citire la prima vedere, favorizează dezvoltarea eficientă a capacităților muzicale. Exercițiile de creație permit valorificarea elementelor de limbaj asimilate și dezvoltă capacitățile elevilor de operare cu limbajul muzical.

Metode utilizate în procesul de predare-învățare:

a) Tradiționale:

- demonstrația;
- observația;
- exercițiul;
- descoperirea;
- modelarea;
- brainstorming-ul;
- instruirea programată.

b) Specifice:

- euristică (de descoperire personală);
- metoda asemănării și contrastului;
- analiza muzicală;
- metoda generalizării muzicale;
- metoda stimulării imaginației;
- metoda reinterprețării artistice a muzicii (caracterizări poetice).

Disciplina *Solfegiu* posedă un anumit caracter aplicativ. Curriculumul actual, centrat pe elev, adoptă o abordare practică de învățare prin acțiune, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare.

Accentul se va pune pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe specifice, care asigură absolvenților șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin **evaluare**, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor scontate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea

clară a acestora, drept capacitate de rezolvare a problemelor într-un context dat. Astfel, componența profesională a muzicologului se referă la capacitatea unui individ de a implica experiența, cunoștințele și abilitățile obținute anterior în activitatea practică.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale). Pornind de la caracterul aplicativ al curriculumului modular, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă.

Pentru a permite o individualizare a evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate.

Tipurile evaluării:

1. După originea factorilor angajați în procedura de evaluare deosebim:

- **evaluarea internă** (realizată de profesorul care a organizat activitatea didactică);
- **evaluarea externă** (realizată de o altă persoană decât cea care a organizat activitatea didactică cu elevul/elevii evaluați);
- **coevaluarea** (realizată în comun de către profesor și elevi);
- **autoevaluarea** (realizată de cei ce învață);

După momentul efectuării evaluării deosebim:

- **evaluare inițială**, cu funcție predictivă;
- **evaluare continuă**, cu funcție normativă;
- **evaluare finală**, cu funcție cumulativă sau sumativă.

Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, lucrările practice, proiectele, testările interactive asistate de calculator. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriu-zise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Profesorul este responsabil de selectarea celor mai eficiente metode de evaluare pentru un anumit mod de învățare:

- concentrarea asupra unei evaluări valide și cu impact în procesul de învățare;
- aplicarea evaluării într-un mod adecvat pentru toți cei care învață;
- înregistrarea rezultatelor ca dovadă pentru un audit de calitate.

În procesul evaluărilor continue se va da atât o apreciere obiectivă a cunoștințelor și competențelor elevilor, cât și a progreselor individuale.

Evaluarea curentă/formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea proiectelor individuale de activitate.

Evaluarea sumativă se realizează la finele fiecărui modul în baza simulării în atelier a unei situații de problemă din contexte profesionale variate, care solicită elevului demonstrarea competenței

profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități.

Metoda de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitate de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de forme și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe. Există două categorii de evaluare: **tradiționale** și **complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- scări de apreciere (foarte bine, bine, mediu, suficient și insuficient);
- chestionare;
- lucrări scrise;
- lucrări practice;
- teste de cunoștințe;
- examene.

Metode complementare de evaluare:

- *observarea sistematică a comportamentului elevilor* (fișa de evaluare, scara de clasificare, lista de verificare);
- *portofoliul*;
- *autoevaluare*;
- *jurnalul reflexiv*;
- *metoda C.S.E. (cine sunt eu)*.

Metodele complementare de evaluare posedă cel puțin două caracteristici importante: permit realizarea evaluării în strânsă legătură cu predarea-învățarea, deseori concomitent cu acestea; se referă la rezultatele obținute pe o perioadă mai îndelungată (competențe, atitudini, interes etc.)

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor sunt prezentate în tabelul de mai jos. În utilizarea metodelor de evaluare este necesar să se țină cont de scopul sarcinii și criteriile de evaluare a produselor solicitate de la elevi:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exerciții sonore	Solfegiere la prima vedere
		Solfegiere la 1-2 voci cu diferit grad de dificultate
		Fredonarea temelor muzicale din repertoriul academic
		Fredonarea temelor muzicale folclorice
		Intonarea modurilor major/minor, populare
2.	Chestionarea orală	Intonarea treptelor, intervalelor și acordurilor
		Aprecierea auditivă a elementelor de limbaj muzical
		Modul de interpretare a rezultatelor
3.	Teste scrise – dicteul muzical	Corectitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite
		Realizarea dicteurilor la 1-2 voci
		Realizarea dicteurilor cu dificultăți metro-ritmice
		Indicarea corectă a formulelor ritmice excepționale
4.	Diagrama evoluției indicatorilor	Prezentarea și interpretarea rezultatelor
		Selectarea corectă a informațiilor necesare

	pe calculator	Formarea adecvată a elementelor diagramei
5.	Fișe de lucru	Corectitudinea și completitudinea formulării răspunsurilor; utilizarea limbajului; rezolvarea corectă a sarcinilor fișei; complexitatea formulării concluziilor
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- *mobilier școlar;*
- *tablă cu portativ muzical;*
- *instrument muzical (pian);*
- *calculator, proiector MM, ecran de proiectare.*

Mijloace de învățământ:

- *clavire, partituri;*
- *manuale, culegeri de exerciții;*
- *reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate).*

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1984.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
2.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1987.	Biblioteca AMTAP	
3.	Драгомиров П. <i>Учебник Сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
4.	Ладухин Н. <i>Одноголосное сольфеджио</i> . М., 1975.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
5.	Bughici D. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca AMTAP	
6.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
7.	Gagim G., Șleahțișchi M. <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova	
8.	Moraru M. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
9.	Агажанов А. <i>Курс сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
10.	Способин И. <i>Двухголосное сольфеджио</i> . М., 1977.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	

11.	Кириллова В., Попов В. <i>Сольфеджио</i> . М., 1978.	Biblioteca AMTAP	
12.	Леонова Л. <i>Полифоническое сольфеджио</i> . М., 1990.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	